

УДК 657.3

Бойко Р. В.,

rboy@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-4044-0217, Researcher ID: F-2597-2019

к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Чік М. Ю.,

marija_chik@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-8124-2276,

Researcher ID: Y-3059-2018,

к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Побережниченко М. В.,

zhoollywoodz@ukr.net,

здобувач, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

ОЦІНКА ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті досліджено основні аспекти оцінки основних засобів у бухгалтерському обліку. Встановлено, що оцінка є частиною методу бухгалтерського обліку, на основі якої відбувається процес визначення вартості об'єкта. Перелічені нормативно-правові акти, якими регулюється процес здійснення оцінки основних засобів. Оцінка активів розкриває існуючу вартість капіталу підприємства, її значущість як майнової системи. До проблем, пов'язаних із оцінкою основних засобів, належать: відсутність регламентації та закріплення дефініцій справедливої, залишкової вартості в законодавчих актах, відмінності при віднесенні витрат до первісної вартості активів у бухгалтерському та податковому обліку тощо, які порушують об'єктивність бухгалтерської інформації. У статті також перелічено та надано характеристику видам оцінки основних засобів. Визначено ключові способи надходження основних засобів на підприємство. Зарубіжні дослідники розглядають абсолютні методи оцінки та відносні методи оцінки. Моделі абсолютної вартості оцінюють активи лише на основі характеристик цього активу. Ці моделі відомі як моделі дисконтованого грошового потоку (DCF) і оцінюють активи, такі як акції, облигації та нерухомість, на основі їхніх майбутніх грошових потоків та альтернативної вартості капіталу. Відносні моделі оцінки визначають вартість на основі спостереження ринкових цін подібних активів. У зв'язку зі складністю оцінки активів у майбутньому одним із найбільш спірних питань залишається методика визначення ліквідаційної вартості основних засобів. Дослідження розглянутих джерел інформації свідчить про те, що вітчизняні науковці вивчають поняття ліквідаційної вартості, а втім, єдиний підхід до його визначення нині все ще відсутній. Окреслено методи розрахунку ліквідаційної вартості, запропоновані провідними вченими-економістами. У статті також визначений алгоритм дій для отримання правдивих показників відносно оцінки об'єктів основних засобів.

Ключові слова: оцінка, основні засоби, активи, бухгалтерський облік, вартість, капітал, фінансова звітність.

Boyko R. V.,

rboy@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-4044-0217, Researcher ID: F-2597-2019

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

Chik M. Yu.

marija_chik@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-8124-2276,

Researcher ID: Y-3059-2018,

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

*Poberezhnynchenko M. V.,
zhoollywoodz@ukr.net,
Postgraduate, Lviv University of Trade and Economics, Lviv*

ASSESSMENT OF FIXED ASSETS IN THE NON-CURRENT ASSETS MANAGEMENT SYSTEM OF THE ENTERPRISE

Abstract. *The article examines the main aspects of the assessment of fixed assets in accounting. It was determined that the assessment is part of the accounting method, on the basis of which the process of determining the value of the object takes place. The regulatory legal acts that regulate the process of carrying out the assessment of fixed assets are listed. Asset valuation reveals the existing value of the enterprise's capital, its significance as a property system. The problems associated with the assessment of fixed assets include lack of regulation and consolidation of definitions of fair, residual value in legislative acts, differences in attributing costs to the original value of assets in accounting and tax accounting, etc., which violate the objectivity of accounting information. The article also lists and describes the types of valuation of fixed assets. The key ways of receiving fixed assets at the enterprise have been determined. Foreign researchers consider absolute assessment methods and relative assessment methods. Absolute value models evaluate assets based only on the characteristics of that asset. These models are known as discounted cash flow (DCF) models and evaluate assets such as stocks, bonds, and real estate based on their future cash flows and the alternative cost of capital. Relative valuation models determine value based on observations of market prices for similar assets. Due to the complexity of assessing assets in the future, one of the most controversial issues remains the method of determining the liquidation value of fixed assets. The study of the considered sources of information suggests that domestic scientists are studying the concept of liquidation value, but there is still no unified approach to its definition. The methods of calculating the liquidation value proposed by leading economists are outlined. The article also defines the algorithm of actions for obtaining true indicators regarding the assessment of fixed assets.*

Keywords: assessment, fixed assets, assets, accounting, cost, capital, financial reporting.

JEL Classification: M 41

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-71-05>

Постановка проблеми. Значення основних засобів в економіці суб'єкта бізнесу беззаперечно велике, оскільки дані об'єкти формують основу виробничо-технічного потенціалу підприємства і визначають виробничі можливості. Також основні засоби є найважливішими об'єктами бухгалтерського обліку, оскільки на основі їх оцінки визначаються показники фінансового стану та фондомісткості виробленої продукції, робіт чи послуг.

Дійсність оцінки основних засобів згідно з ринковою ситуацією забезпечить створення потрібних об'ємів амортизаційних відрахувань, які віддзеркалюють витрачання основного капіталу в процесі виробництва з ціллю їх відшкодування. Потреба в реальній оцінці основних засобів відповідно до їх стану і ринкових цін зумовлена інформаційними потребами власників фірм, інвесторів, органів державної влади відносно фінансово-майнового стану товаровиробників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми оцінки основних засобів у бухгалтерському обліку розглядалися багатьма відомими вченими-економістами, як теоретиками, так і практиками. Особливо слід виділити нові праці таких вчених, як Галасюк В. В., Горбань С. Ю., Єфіменко Т. І., Задніпровський О. Г., Кудлаєва Н. В., Семйон В. С. та ін.

Постановка завдання. Основними цілями дослідження є: встановити поняття оцінки основних

засобів та окреслити види оцінок; проаналізувати абсолютні та відносні методи оцінки; зазначити методи розрахунку ліквідаційної вартості; визначити алгоритм дій для отримання правдивих показників відносно оцінки об'єктів основних засобів.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день все сильніше підвищується значення основних засобів, оскільки вони розкривають вектори розвитку того чи іншого підприємства. Нині максимальна увага зосереджена на новітніх технологіях, ноу-хау та введенні в дію нової техніки, а також збільшенні можливості реалізації якісно нових фінансових інструментів. Основні засоби є одним із найголовніших об'єктів обліку та звітності, а також провідною частиною процесу виробництва готової продукції. Також вони розкривають деталі майнового стану підприємства та його економічний потенціал. Істотну роль у системі переміщення основних засобів відіграє їх оцінка, яка має забезпечувати правильне формування фінансової звітності підприємства.

Основні засоби – це основа матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання. Беззаперечним є факт, що управлінські рішення спрямовані на забезпечення високого результату фінансово-господарської діяльності, який може бути досягнутий завдяки належній ефективності використання необоротних активів, зокрема основних засобів [1].

Аспекти оцінки основних засобів є важливими у фінансовій звітності та в цілому у бухгалтерському обліку. Оцінка є частиною методу бухгалтерського обліку, на основі якої відбувається процес визначення вартості об'єкта [3, с. 820].

Національною законодавчою базою країни передбачено, що здійснення оцінки основних засобів регламентується Податковим кодексом України [11], Законом України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” [13], Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [12], Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” [8], Міжнародним стандартом фінансової звітності 16 “Оренда” [7], Національним стандартом № 1 “Загальні засади оцінки майна і майнових прав” [9], Національним стандартом № 2 “Оцінка нерухомого майна” [10] та ін.

Відповідно до норми статті 9 Закону України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” формуються законодавчі акти з оцінки майна на основі міжнародних стандартів оцінки [5, с. 58-59].

Оцінка активів є вагомою частиною бухгалтерського обліку, тому що присутність кола концепцій вартісного вимірювання об'єктів дає можливість вільно трактувати головні поняття обліку. Оцінка необоротних активів – це грошове вираження первісної (облікової, інвентарної) вартості об'єктів, які пізніше будуть прийняті в бухгалтерському обліку в ролі основних засобів.

Оцінка активів розкриває існуючу вартість капіталу підприємства, її значущість як майнової системи. До проблем, пов'язаних із оцінкою основних засобів, належать: відсутність регламентації та закріплення дефініцій справедливої, залишкової вартості в законодавчих актах, відмінності при віднесенні витрат до первісної вартості активів у бухгалтерському та податковому обліку тощо, які порушують об'єктивність бухгалтерської інформації. Формулювання єдиних правил оцінки основних засобів у масштабах держави дасть можливість порівнювати дані однорідних засобів різних сфер народного господарства, робити їх узагальнення [14, с. 97-98].

У зарубіжній літературі популярною є модель оцінки на основі активів. Ця модель визначає вартість компанії шляхом визначення справедливої ринкової вартості її активів. Активи є важливим фактором отримання прибутку. Кожна компанія,

яка здійснює активну діяльність, має набір активів і зобов'язань. Активи можуть бути матеріальними, як-от майно, заводи та обладнання, або нематеріальними, як-от авторські права та торгові марки. Матеріальні активи – це активи компанії, які мають фізичну форму, які були придбані організацією для виробництва її продукції чи товарів або для надання послуг, які вона пропонує.

Основна концепція передбачає, що вартість загального капіталу компанії еквівалентна вартості загальних активів компанії (матеріальних і нематеріальних) мінус вартість загальних зобов'язань компанії (зареєстрованих і умовних). Аналітик може використовувати різні методи оцінки активу. Наприклад, вони можуть слідувати балансовим цінностям, вартості заміни або справедливій ринковій вартості.

Метод гнучкий і комплексний водночас. Положення про додавання позабалансових статей, таких як умовні активи або зобов'язання, пояснює його гнучкість. Ринкова вартість матеріальних активів легко оцінюється за балансовою вартістю. Однак оцінка вартості нематеріальних активів робить метод складним. Як результат, цей метод може вимагати більше даних, зусиль аналітиків і відповідних витрат, ніж альтернативні підходи до оцінки [17].

Одним із критеріїв визнання основних засобів є достовірне визначення їх вартості. У НП(С)БО 7 “Основні засоби” [8] наведені такі види оцінки основних засобів, що узагальнені в табл. 1.

Так, основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю, яка формується залежно від джерела надходження основних засобів. Дослідивши бухгалтерське законодавство, можемо визначити основні способи надходження основних засобів на підприємство, які відображені в табл. 2 [3, с. 821].

Слід зазначити, що національні стандарти бухгалтерського обліку не ділять основні засоби на виробничі та невиробничі. Тож, будь-які об'єкти необоротних матеріальних активів, які використовуються “у виготовленні чи постачанні товарів, наданні послуг, для здачі в оренду чи для реалізації адміністративних і соціально-культурних функцій”, у системі бухгалтерського обліку вбачаються основними засобами та підлягають подальшій амортизації. Отже, головними критеріями визнання основних засобів можна вважати матеріальність, підконтрольність, термін корисного використання, призначення та вартісну межу.

Таблиця 1

Види оцінки основних засобів у НП(С)БО 7

Оцінка ОЗ	Зміст оцінки ОЗ
Первісна вартість	Історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів
Вартість, яка амортизується	Первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості
Чиста вартість реалізації необоротного активу	Справедлива вартість необоротного активу за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію
Залишкова вартість	Різниця між первісною (переоціненою) вартістю необоротного активу та сумою його накопиченої амортизації (зносу)
Справедлива вартість	Сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату
Ліквідаційна вартість	Сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство / установа очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання
Переоцінена вартість	Вартість необоротних активів після їх переоцінки

Таблиця 2

Первісна вартість основних засобів у момент надходження на підприємство

Джерела надходження	Вартість, за якою зараховуються на баланс
Капітальні інвестиції (будівництво, придбання від постачальників, самостійне виготовлення)	Історична (фактична) собівартість, яка складається з таких витрат: – суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків); – реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на – об'єкт основних засобів; – суми ввізного мита; – суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству / установі); – витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів; – витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; – інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою
Внесок до статутного капіталу	Справедлива вартість, погоджена із засновниками
Безоплатне отримання	Справедлива вартість
Отримання в обмін на подібний об'єкт	Залишкова вартість переданого об'єкта або справедлива вартість
Отримання в обмін на неподібний об'єкт	Справедлива вартість переданого об'єкта, збільшена (зменшена) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів

Крім цього, НП(С)БО 7 “Основні засоби” передбачає ще такі два критерії, як можливість правдивої оцінки та отримання в перспективі економічної вигоди [6, с. 110].

На думку Е. Хендриксена та М. Ван Бреда, в процесі оцінювання майна слід розділяти всіх дослідників на “істориків” та “футуралістів”. Перші зазвичай оцінюють активи за собівартістю, що краще віддзеркалює минуле підприємства. Другі

вибирають оцінювання за поточними витратами через те, що воно допомагає виявити можливості підприємства. “Історики” часто, хоча й не завжди, на перше місце ставлять оцінку прибутку. Баланс для них – це не більш ніж реєстр сальдо рахунків, що переходить на майбутній період. “Футуралісти” на перше місце ставлять баланс, вважаючи рівень прибутку похідним від діяльності підприємства [16, с. 306].

Зарубіжні дослідники розглядають абсолютні методи оцінки та відносні методи оцінки.

Моделі абсолютної вартості оцінюють активи лише на основі характеристик цього активу. Ці моделі відомі як моделі дисконтованого грошового потоку (DCF) і оцінюють активи, такі як акції, облигації та нерухомість, на основі їхніх майбутніх грошових потоків та альтернативної вартості капіталу. Вони включають:

- Моделі дисконтованих дивідендів, які оцінюють ціну акції шляхом дисконтування прогнозованих дивідендів до поточної вартості. Якщо вартість, отримана від DDM, вища за поточну торгову ціну акцій, то акція недооцінена.

- Моделі дисконтованих вільних грошових потоків обчислюють теперішню вартість прогнозованих майбутніх вільних грошових потоків, дисконтованих на середньозважену вартість капіталу.

- Моделі оцінки залишкового доходу враховують усі грошові потоки, які накопичуються фірмою після платежу постачальникам та іншим зовнішнім сторонам. Вартість компанії – це сума балансової вартості та теперішньої вартості очікуваного майбутнього залишкового доходу. Залишковий дохід розраховується як чистий прибуток за вирахуванням вартості капіталу. Плата відома як плата за власний капітал і розраховується як вартість власного капіталу, помножена на вартість власного капіталу або необхідну норму прибутку на власний капітал. Враховуючи альтернативну вартість власного капіталу, компанія може мати позитивний чистий прибуток, але від’ємний залишковий дохід.

- Моделі дисконтованих активів оцінюють компанію шляхом розрахунку поточної ринкової вартості активів, якими вона володіє. Оскільки цей метод не враховує синергії, він корисний лише для оцінки сировинних компаній, таких як гірничодобувні компанії [15].

Відносні моделі оцінки визначають вартість на основі спостереження ринкових цін подібних активів. Наприклад, одним із способів визначення вартості власності є порівняння її з подібними властивостями в тій самій області. Подібним чином інвестори використовують мультиплікатори ціни, за якими торгують порівняльні публічні компанії, щоб отримати уявлення про відносні ринкові оцінки. Акції часто оцінюються на основі порівнянних показників оцінки, таких як співвідношення ціни та прибутку (коефіцієнт P / E), співвідношення ціни та балансу або співвідношення ціни та грошового потоку.

Цей метод також використовується для оцінки неліквідних активів, таких як приватні компанії без ринкової ціни. Венчурні капіталісти називають оцінку акцій компанії до того, як вона стане публічною, оцінкою до отримання грошей. Дивлячись на суми, сплачені за подібні компанії в минулих транзакціях, інвестори отримують уявлення про потенційну вартість компанії, яка не котирується на біржі. Це називається аналізом попередніх транзакцій [17].

У зв’язку зі складністю оцінки активів у майбутньому одним із найбільш спірних питань залишається методика визначення ліквідаційної вартості основних засобів.

Дослідження розглянутих джерел інформації свідчить про те, що вітчизняні науковці вивчають поняття ліквідаційної вартості, а втім, єдиний підхід до його визначення нині все ще відсутній. Наприклад, В. В. Галасюк звертає особливу увагу на наступні визначення:

- ліквідаційна вартість – це вартість, за якою може бути реалізований актив після закінчення терміну його корисної експлуатації;

- ліквідаційна вартість – це вартість об’єкта в умовах пришивдшеної чи вимушеної реалізації.

Автор зазначає, що на основі першого визначення згідно з НП(С)БО 7 “Основні засоби” ліквідаційна вартість визначається як сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання за вирахуванням витрат, пов’язаних із продажем (ліквідацією) [2].

На засадах другого визначення згідно з Національним стандартом оцінки № 1 “Загальні засади оцінки майнових прав” “ліквідаційна вартість – це вартість, яка може бути отримана за умови продажу об’єкта оцінки у строк, що є значно коротше від строку експозиції подібного майна, протягом якого воно може бути продане за ціною, яка дорівнює ринковій вартості” [8].

Т. І. Єфіменко зазначає, що для визначення ліквідаційної вартості “застосовуються оцінки не минулих подій (суми грошових коштів, сплачених, переданих, витрачених), а перспективні очікування – сума коштів або вартість інших активів, яку фірма очікує отримати від реалізації або ліквідації необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації)”. Таким чином, перша сума визначається за фактичною собівартістю активу, а друга сума має визначатися за дисконтованою вартістю майбутніх грошових потоків [4].

Отже, вченими-економістами рекомендуються до застосування такі методи розрахунку ліквідаційної вартості:

- встановлення ліквідаційної вартості на рівні нуля;

- залучення спеціалістів, які, виходячи з особистої практики та положення на ринку, запропонують ідеї стосовно встановлення розміру ліквідаційної вартості;

- взяття за основу вартості матеріальних цінностей, сформованих та оприбуткованих внаслідок ліквідації основного засобу.

У середовищі економічної невизначеності реальність оцінки ліквідаційної вартості об’єкта основних засобів у першу чергу залежить не від рівня професійної підготовки експертів, які мають досвід оцінки подібних об’єктів, а від законодавчої регламентації процесу ліквідації основних засобів, беручи до уваги податковий аспект [6, с. 113].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. На сьогочасному етапі розвитку суспільства помітну роль у функціонуванні суб'єктів господарювання відіграють основні засоби. Вони використовуються у виробництві продукції, виконанні робіт, наданні послуг, а також потрібні безпосередньо для задоволення потреб адміністративного та виробничого персоналу.

Обрання методу оцінки основних засобів у першу чергу передбачає розгорнуте вивчення цілей оцінювання в бухгалтерському та податковому обліку. З урахуванням тривалості використання основних засобів у господарській діяльності підприємства актуальним є питання відображення їх реальної вартості у фінансовій звітності підприємства.

З метою отримання правдивих показників відносно оцінки об'єктів основних засобів варто дотримуватися такого алгоритму дій: окреслити задачі оцінки; сформулювати план здійснення оцінки; зібрати потрібну інформацію; проаналізувати рівень використання виробничого обладнання, яке оцінюється; виявити надлишкові одиниці обладнання; обрати максимально оптимальні методи оцінки; виконати відповідні розрахунки; здійснити аналіз отриманих результатів та визначити найбільш імовірну вартість об'єкта на дату оцінки; підготувати управлінський звіт із рекомендаціями.

З ціллю оцінювання об'єктів основних засобів варто утворити оціночну комісію, до складу якої буде входити керівник підприємства, головний бухгалтер, юрист та особа, яка компетентна в питаннях, що пов'язані з використанням об'єкта оцінювання. Вимоги національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, на превеликий жаль, не дають можливості врахувати всі особливості основних засобів як об'єктів оцінки, та чіткі критерії застосування різних її видів стосовно таких об'єктів. Тому в майбутньому слід здійснити детальне дослідження систематизації способів оцінки основних засобів для різноманітних потреб з ціллю достеменного відображення їх вартості у фінансовій звітності суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко Р. В., Воронко Р. М., Редченко К. І. Облікове забезпечення системи управління основними засобами підприємства: організаційний аспект. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Економічні науки. 2022. Вип. № 70. С. 13–20.

2. Галасюк В. В. Незалежна експертна оцінка як засіб забезпечення необхідного рівня ліквідності об'єктів застави (практичні аспекти): веб-сайт. URL: <http://galasyuk.com.ua/downloads/publications/expert.pdf>.

3. Горбань С. Ю. Оцінка основних засобів за справедливою вартістю: вимога сьогодення. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. №15. С. 820–824.

4. Єфіменко Т. І. Методологічні аспекти визначення вартості, яка амортизується. *Проблеми*

теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2013. Вип. 2 (26): веб-сайт. URL: <http://www.irbisnbuv.gov.ua>.

5. Задніпровський О. Г., Мартинів І. К. Оцінка основних засобів в бухгалтерському обліку: засади поліваріантності. *Інтелект XXI*. 2019. № 3. С. 56–60.

6. Кудлаєва Н. В. Визнання та оцінка основних засобів: реалії сьогодення. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 1 (69). С. 107–114.

7. Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 “Оренда”. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16%20ukr%202021.pdf>.

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

9. Національний стандарт № 1 “Загальні засади оцінки майна і майнових прав”: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 року № 1440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>.

10. Національний стандарт № 2 “Оцінка нерухомого майна”: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 р. № 1442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF#Text>.

11. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

13. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>.

14. Семейон В. С. Оцінка основних засобів в українській та угорській обліковій практиці. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2010. № 4. Т. 1. С. 96–101.

15. Asset Valuation Methods: The Different Methods and Roles: веб-сайт. URL: <https://www.successionresource.com/blog/asset-valuation-methods>.

16. Hendriksen E. S., Van Breda M. F. Accounting theory. *Finance and Statistics*. 1997 576 p.

17. Smith T. What Is Asset Valuation? Absolute Valuation Methods, and Example: веб-сайт. URL: <https://www.investopedia.com/>.

REFERENCES

1. Bojko, R. V. Voronko, R. M. and Redchenko, K. I. (2022), Oblikove zabezpechennia systemy upravlinnia osnovnymy zasobamy pidpriemstva: orhanizatsijnyj aspekt, *Visnyk L'vivs'koho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu*. Ekonomichni nauky, vyp. № 70, s. 13–20.

2. Halasiuk, V. V. Nezalezna ekspertna otsinka iak zasib zabezpechennia neobkhidnoho rivnia likvidnosti ob'ektiv zastavy (praktychni aspekty): veb-sajt, available at: <http://galasyuk.com.ua/downloads/publications/expert.pdf>.
3. Horban', S. Yu. (2018), Otsinka osnovnykh zasobiv za spravedyvoiu vartistiu: vymoha s'ohodennia, *Ekonomika i suspil'stvo*, vyp. №15, s. 820–824.
4. Yefimenko, T. I. (2013), Metodolohichni aspekty vyznachennia vartosti, iaka amortyzuiet'sia, *Problemy teorii ta metodolohii bukhholders'koho obliku, kontroliu i analizu*, vyp. 2 (26): veb-sajt, available at: <http://www.irbisnbuv.gov.ua>.
5. Zadniprovs'kyj, O. H. and Martyniv, I. K. (2019), Otsinka osnovnykh zasobiv v bukhholders'komu obliku: zasady polivariantnosti, *Intelekt KhKhI*, № 3, s. 56–60.
6. Kudlaieva, N. V. (2019), Vyznannia ta otsinka osnovnykh zasobiv: realii s'ohodennia, *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*, vyp. 1 (69), s. 107–114.
7. Mizhnarodnyj standart finansovoi zvitnosti 16 “Orenda”, available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16%20ukr%202021.pdf>.
8. Natsional'ne polozhennia (standart) bukhholders'koho obliku 7 “Osnovni zasoby”: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.04.2000 r. № 92, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.
9. Natsional'nyj standart № 1 “Zahal'ni zasady otsinky majna i majnovykh prav”: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10 veresnia 2003 roku № 1440, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>.
10. Natsional'nyj standart № 2 “Otsinka nerukhomoho majna”: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.10.2004 r. № 1442, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF#Text>.
11. Podatkovyj kodeks Ukrainy vid 2 hrudnia 2010 r. №2755-VI, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
12. Pro bukhholders'kyj oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. № 996-XIV, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
13. Pro otsinku majna, majnovykh prav ta profesijnu otsinochnu diial'nist' v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 12.07.2001 r. № 2658-III, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>.
14. Semjon, V. S. (2010), Otsinka osnovnykh zasobiv v ukrains'kij ta uhors'kij oblikovij praktytsi, *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky.*, № 4. T. 1, s. 96–101.
15. Asset Valuation Methods: The Different Methods and Roles: veb-sajt, available at: <https://www.successionresource.com/blog/asset-valuation-methods>.
16. Hendriksen, E. S. and Van Breda, M. F. (1997), Accounting theory, *Finance and Statistics*, 576 p.
17. Smith T. What Is Asset Valuation? Absolute Valuation Methods, and Example: veb-sajt, available at: <https://www.investopedia.com/>.

Стаття надійшла до редакції 23 лютого 2023 року